

Llicenciatura en Ciències religioses

Trets fonamentals de la cultura actual

- **Titulació:** Llicenciatura en Ciències Religioses
- **Modalitat:** Iscreb Presencial
- **Semestre:** 1r | **ECTS:** 5 | **Hores de classe setmanals:** 3
- **Àrea:** | **Període lectiu:** 1r semestre
- **Professorat:** [Dr. Miquel Tresserras i Majó](#) | **Llengua:** Català

Justificació

Aquest curs pretén proporcionar a l'alumne els instruments històrics i conceptuals necessaris per començar a penetrar les arrels, l'esdevenir i el sentit de la constel·lació espiritual bàsica del món d'avui. Amb aquesta finalitat es presentaran alguns dels trets més característics del món actual, mirant de fer-los entenedors sense caure, però, en simplificacions. També s'introduirà l'alumne en alguns dels corrents, llenguatges i autors més importants del pensament contemporani a partir d'articles, pel·lícules o de la lectura directa de textos d'aquests pensadors.

Requisits i orientacions prèvies

Cap.

Competències i Objectius

1. Capacitat d'anàlisi i síntesi
2. Capacitat crítica i autocrítica
3. Capacitat d'aplicar els coneixements a la pràctica
4. Avaluar les societats contemporànies a partir dels models proposats per les Ciències de la Religió.
5. Explicitar la pertinença per a l'actual conjuntura cultural del coneixement i del reconeixement de les principals tradicions espirituals de la humanitat.

En acabar el semestre, l'estudiant serà capaç de:

1. Dominar els instruments d'anàlisi històrica i conceptual que calen per comprendre els trets bàsics del pensament occidental a principis del segle XXI.
2. Demostrar que ha fet una la lectura directa de textos dels pensadors més influents en el pensament

contemporani..

3. Demostrar que sap fer una lectura filosòfica i una crítica raonada dels continguts mediàtics de gran consum,
4. Sostener un debat rigorós sobre les qüestions que plantegen al pensament cristià els trets més destacats de la cultura occidental.

Continguts

1. Efectes de la Il·lustració i de la revolució científica en el pensament dels segles XIX i XX. El sentit de la Modernitat. La filosofia continental i la filosofia anglosaxona.

2. Sistemes filosòfics de l'Europa moderna

1. El marxisme en la història del segle XX. L'escola de Frankfurt i la teoria crítica. Habermas i la utopia de la comunicació universal.
2. Psicoanàlisi i teoria de la cultura. Efectes de l'inconscient freudià en la concepció de l'home, en la reflexió moral i en la interpretació de l'art. El malestar de la cultura.
3. Claude Lévi-Strauss. Estructura i finalitat del mite. La teoria de l'equivalència dels productes culturals. Michel Foucault. Influència del corrent estructuralista en la mentalitat occidental de finals del segle XX.

3. La mort dels sistemes filosòfics

1. El gir lingüístic de la filosofia. Del Wittgenstein del Tractatus al de les Investigacions filosòfiques.
2. El concepte d'home. Martin Heidegger: l'autenticitat de l'home i l'oblit del ser. La funció de l'obra d'art. Heidegger lector de Nietzsche. Hermenèutica vs. deconstrucció.

4. La filosofia d'inspiració bíblica: Rosenzweig, Buber i Lévinas.

5. Trenta anys de l'anomenada "postmodernitat". L'art i la seva funció: de l'arquitectura al cinema. La irrupció dels mitjans de comunicació tecnològics. La fi dels grans relats i el relat tecnològic.

6. Valors i patologies de la cultura actual. Paradoxes del capitalisme i supervivència de la metafísica. "Tenim la sensació que fins i tot quan totes les possibles preguntes científiques s'han contestat, encara no s'han tocat gens els nostres problemes vitals" (Wittgenstein, Tractatus, 6.52).

7. El futur de l'humanisme cristià.

Metodologia i Avaluació

A l'aula: 40%

Exposició del professor i diàleg per aclarir conceptes (1h. 30m.) 18%

Treball actiu a l'aula: 18%

- Comentari de textos.
- Anàlisi de documents audiovisuals.
- Exposicions voluntàries dels estudiants.
- Debats.

Realització de proves: 4%.

Fora de l'aula: 60%

- Lectures obligatòries.
- Visionat de documents audiovisuals.
- Redacció d'apuntes.
- Treballs individuals o en grup.
- Preparació de tutories i d'exàmens.

Exercicis a classe: 20 %.

Treball acadèmic: 20 %.

Prova objectiva (tipus test): 30 %.
Prova escrita de resposta oberta: 30 %.

Bibliografia

- ANTICH, XAVIER, *El rostre de l'altre. Passeig filosòfic per l'obra d'Emmanuel Lévinas*. València: Eliseu Climent, 1993.
- BAUMEN, ZYGMUNT, *Modernidad líquida*. Buenos Aires: Fondo de cultura económica, 2007.
- BUBER, MARTIN, *Jo i tu*. Barcelona: Claret, 1994.
- Coreth, E. et Al., *La filosofía del siglo XX*. Barcelona: Herder, 1989.
- Han, Byung-Chul, *La agonía del Eros*. Barcelona: Herder, 2014.
- Han, Byung-Chul, *La Sociedad de la transparencia*. Herder, 2013.
- Földényi, Lázló, *Dostoyevski lee a Hegel en Siberia y rompe a llorar*. Barcelona: Galaxia Gutemberg, 2003.
- FREUD, SIGMUND, *El malestar de la cultura*. Madrid: Alianza, 1999.
- HONNETT, AXEL, *Reificación. Un estudio en la teoría del reconocimiento*. Buenos Aires: Katz, 2007.
- KLEMPERER, VICTOR, *LTI La lengua del Tercer Reich*. Apuntes de un filólogo. Barcelona: 2012.
- LÉVINAS, EMMANUEL, *Humanisme de l'altre home*. València: Eliseu Climent, 1993.
- LIPOVETSKY, GILLES, *Los tiempos hipermodernos*. Barcelona: Anagrama, 2004.
- MORETA, IGNASI; VEGA, AMADOR (EDS.), *Emparaular el món. El pensament antropològic de Luís Duch*. Barcelona: Fragmenta, 2011, p. 197-212.
- MORIN, EDGAR, *On va el món? Cap a l'abisme?* Barcelona: L'arquer, 2009.
- ORDINE, NUCCIO, *La utilitat de l'inútil*. Barcelona: Quaderns Crema, 2013.
- Popper, Karl R., *La sociedad abierta y sus enemigos*. Barcelona: Paidós, 1994. Vegeu capítol 24. "La filosofía oracular y la rebelión contra la razón", p. 392-421.
- Steiner, George, *Nostalgia del Absoluto*. Madrid: Siruela, 2001.
- Taylor, Charles, *Fuentes del yo: la construcción de la identidad moderna* (1989). Barcelona: Paidós, 2006.
- Todorov, Tzvetan, *El espíritu de la Ilustración*. Barcelona: Galaxia Gutenberg / Círculo de lectores, 2008.
- Todorov, Tzvetan, *La memoria, ¿un remedio contra el mal?*, Barcelona: Arcadia, 2009.
- Tresserras, Miquel, *Wittgenstein: integritat i transcendència*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003.
- Tresserras, Miquel, *La ciutat de risc*. Barcelona: Tripodos, 2005.
- Tresserras, Miquel, "Match Point i la filosofia de primers de segle". *Trípodos* (2006), núm 19, p. 69-82.
- Tresserras, Miquel, "Crisi política, crisi de la creació mítica", dins MÈLICH, Joan
- Vattimo, Gianni, *El fin de la modernidad: nihilismo y hermenéutica en la cultura posmoderna*. Barcelona: Gedisa, 1998.
- Wittgenstein, Ludwig, *Investigacions filosòfiques*. Barcelona: 62, 1997.